

„NETWORKSHOP 2005”
(Szeged - Tanulmányi és Információs Központ (TIK))
2005. március 30. – április 1.)

A „**NETWORKSHOP 2005**” országos konferenciát a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési (NIIF) Program, a felsőoktatás, a tudományos kutatás és a közgyűjtemények adathálózati (Internet) infrastruktúrájának fejlesztése terén elért – az európai élvonalba tartozó és bizonyos vonatkozásaiban világ színvonalú – eredmények bemutatására és megvitatására rendezték. A konferencia alatt 8 szekcióban, mintegy 130 előadás keretében vitatta meg a résztvevő közel 500 szakember az adathálózati kommunikáció, illetve a számítógép-hálózati alkalmazások területén elért eredményeket, és azok hatását a magyarországi informatika fejlődésére.

A konferencia szekciói a következők voltak:

1. Nagysebességű hazai és nemzetközi Internet, hálózati technológiák és fejlesztések;
2. Információs rendszerek, Intranet szolgáltatások;
3. Könyvtárak, levéltárak, múzeumok, tartalomszolgáltatók;
4. Hálózati alkalmazások az oktatásban, e-learning;
5. Új alkalmazások, alkalmazásfejlesztési technológiák;
6. Szuperszámítástechnika, GRID;
7. Hálózatbiztonság, hálózatmenedzsment, elektronikus hitelesítés;
8. Jogi és szabályozási kérdések;

A konferenciát **Jambrik Mihály**, az IHM helyettes államtitkára nyitotta meg, majd **Tétényi István** (NIIF MT) plenáris előadása következett: Hol tartunk ma? címmel. Tétényi István bemutatta a NIIF-et, a kutatói hálózat fejlődését, az elmúlt év eredményeit és a 2005-ös fejlesztési terveket.

Az ünnepélyes megnyitó után négy teremben következtek a **szekcióelőadások**. Jelentős volt a könyvtárak részvétele a konferencián, hiszen 130 előadásból 31-et ők tartottak. 29-én részt vettem egy **tutoriálon**, az előadást **Bíró Szabolcs**, a Neumann-ház munkatársa tartotta a dokumentum-digitalizálási módszerekről. A munkafolyamat lépéseit elemezte: kezdve az elhatározástól az előkészítéssel, a szerzői jogokon keresztül egészen a webes publikációig. (Az előadás anyaga a következő címen érhető el: <http://www.neumann-haz.hu/tei/eloadasaink/>)

Könyvdigitalizálás előtt álló kollégáknak érdemes átlapozni néhány hasznos és megcsízlelendő tanácsért.

Néhány előadásról a teljesség igénye nélkül:

1. A 3. Szekcióból: **Káldos János (OSZK): Digitális képek és a könyvtárak jövője** előadásából megtudtuk, hogy a könyvtárak milyen kihívások előtt állnak a digitális kor küszöbén. Ezek közül talán a legfontosabb a képi információ feldolgozása és szolgáltatása. Az előadás új képkezelési technológiákról, a képek felhasználási lehetőségeiről szólt és igyekezett választ keresni arra is, hogy a hagyományos könyvtári szervezetbe hogyan illeszthető be a képkezelési és képi szolgáltatások rendszere. Az előadásból kiderült, hogy azok lesznek a jövő könyvtárai, amelyek megfelelnek ennek a kihívásnak.
2. **Renkecz Anita (OSZK): Elektronikus folyóiratok online könyvtára** - bemutatta az 2004-ben indult Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis (EPA) elektronikus könyvtári szolgáltatást, melynek célja a magyar vonatkozású elektronikus folyóiratok kiadványok feltárása és nyilvántartása; valamint stabil digitális folyóiratarchívum építése. Rávilágított azokra az elméleti és gyakorlati problémákra, amelyekkel a rendszer kiépítése és általában a dokumentumtípus kezelése során találkozhatnak. (Hasznos információk a

következő címenek érhetőek el: <http://www.epa.hu/>. Párhuzamos kiadvány <http://libraries.mit.edu/vera> Australian Journals Online keresőjéhe <http://www.nla.gov.au/ajol/>).

3. **Kovács László, Kiss Gergő, Micsik András, Tóth Kornél (mind a négyen a MTA SZTAKI munkatársai): Egy NDA-kompatibilis keresőmotor** című előadása megmutatta, hogy a hazai kulturális értékek digitális formában való elérhetővé tételének egyik fontos eszköze a digitalizált objektum metaadataira épülő, közös szolgáltatások létrehozása. Ezek megkönnyítik az anyagok keresését és áttekintését. Az NDA bevezető dokumentumai hangsúlyozzák az önszerveződés, a közösségi együttműködések fontosságát. Ennek jegyében az MTA SZTAKI Elosztott Rendszerek Osztálya önkéntesen részt vett az NDA fejlesztésében: létrehozott egy közös kereső szolgáltatást és szakmai segítséget nyújtott több intézménynek a metaadatok szolgáltatásához. A szolgáltatással jelenleg mintegy 450 ezer könyv, szöveg, kép, hanganyag, illetve film metaadatai alapján lehet keresni, böngészni. A szolgáltatással kapcsolatos eredményekről és tapasztalatokról szerezhettünk tudomást az előadásból.

A témához kapcsolódó hasznos oldalak:

Kereső - <http://nda.sztaki.hu/kereso/index.php>

Metaadatregiszter - <http://cores.dsd.sztaki.hu/metaadatregiszter>

Hektár - Nyílt archívumi ajánlások alkalmazása hazai elektronikus könyvtárakban--
<http://hektar.sztaki.hu/>

4. **Ungváry Rudolf (OSZK): Ontológiák és könyvtárak** című előadásáról:

A tezauszok egyik legfontosabb összetevője a fogalmak (osztályok) generikus hierarchialánca, melyben az általánosabb jelentésű fogalom (átfogóbb osztály) ismertetőjegyeit a speciálisabb fogalmak (osztályok) „öröklík”. A szemantikus web kialakítására irányuló törekvések nyomán jelentek meg az ún. Ontológiák, melyek a fogalmak (osztályok) generikus hierarchialáncaiból és velük összekapcsolt, elsőrendű logika szerint megfogalmazott szabályokból állnak. Egyik legfontosabb feladatuk a generikus hierarchia említett öröklődésének és vele következtetések létrehozásának biztosítása. Az ontológiákat a szakértői rendszerekben és ismeretbázisokban használják, az információkeresés szemantikailag automatizáltabb támogatására. 2003 elején elkészült a szabványajánlásuk (OWL) is. Az előadó felhívta a figyelmet arra a problémára, mely a könyvtárosok és informatikusok, rendszergazdák szemléletbeli különbségeiből adódik. Szerinte mindkét félnek közelednie kellene egymáshoz és tanulni kellene egymástól.

A konferencia a záró plenáris üléssel végződött, amelyen a levezető elnökök, **Dr. Kokas Károly** és **Dr. Vonderviszt Lajos** foglalták össze a konferencián elhangzottakat. Az igazán érdekes és tartalmas konferencia helyszíne is megfogott: az előadások a TIK külön erre a célra épített előadótermeiben zajlottak. Köztudott, hogy a TIK-et 2004. december 9-én adták át, tehát az épület nagyon új még. Alkalmunk volt részt venni egy, az új létesítményt bemutató körsétán, a Központ tematikus bemutatásán, melyet az Egyetemi Könyvtár Tájékoztató csoportjának egyik tagja, **Lehotai Edit** tartott. A séta során megismerkedhettünk az épülettel, a könyvtár működésével, és létrejöttének történetével. A könyvtárról olvashattak már a Kollégák a 2005/1. Hírlevélben (Kövéc Ildikó írása).

Lehetőségünk volt a szegedi Informatikatörténeti Múzeum számítástechnika-történeti kiállításának **meglátogatására** is. A múzeumban sétálva megtekinthettük a számítástechnika evolúciós lépcsőit, kezdve a majdnem szobányi gépektől, eljutva a mobiltelefonig. Érdekes volt látni az informatikus kollégákat, ahogyan egyik-másik masinához közelítettek. Mintha egy szentélybe léptek volna. Valami hasonlót érezhetünk mi könyvtárosok is a könyveink, régi könyveink között.

A konferencia időtartalma alatt ingyenes Internet állt a résztvevők rendelkezésére. A konferencia informatikai háttere magas színvonalú volt: a NIIF Iroda élőben közvetítette az előadásokat az Interneten keresztül. Az archív videó anyagok megtekinthetők az alábbi címen <http://vod.niif.hu/index.php?mn=archive&eid=28>.

Az élő adás ellenére javasolnám mindenkinek - ha teheti - jövőre látogasson el a konferenciára, mert úgy gondolom, a személyes kapcsolatok alakítását, szakmai vitákat nem pótolhatja egyelőre semmi.

Nagy Balázs
Főapátsági Könyvtár Pannonhalma

EBSCO-TRÉNING
(OSZK – 2005. április 6-8.)

Az **EBSCO évente két alkalommal** tart ingyenes felhasználói képzést a magyar könyvtárosok számára. A tanfolyamok egynaposak és angol nyelven folynak. A képzések során lehetőség van arra, hogy a képzésben résztvevő könyvtárosok személyesen is megismerkedjenek az EBSCO képviselőivel. Ezen kívül a tanfolyam végén szóróanyagokat és CD-ROM adatbázisokat is vihetnek magukkal.

Az **EBSCO Publishing** képviselői utoljára áprilisban tartották háromszor egynapos felhasználói tanfolyamukat a magyar könyvtárosok számára.

A tanfolyamokra **2005. április 6-án, 7-én és 8-án kerül sor az Országos Széchényi Könyvtár** épületében. Az első két napon a szervezők elsősorban a felsőoktatási és szakkönyvtárak könyvtárosainak részvételére számítottak. A nagy érdeklődésre való tekintettel és a beérkezett, jelzett igények alapján most először április 8-án olyan könyvtárosok számára is elérhetővé vált a képzés, akik nem beszélnek angolul, vagy még csak most találkoznak először az EBSCO folyóirat-adatbázissal. A bemutatóval egybekötött előadást ezen a napon fordították.

A program az **EBSCO Information Services** vállalat bemutatásával kezdődött. Ezt követően részletesen ismertették azokat az EBSCO folyóirat-adatbázisokat, amelyekhez a magyar országos felhasználási szerződés keretében a magyar könyvtárak hozzáférést kaphatnak. Ezek között találhatunk olyanokat, amelyek elsősorban felsőoktatási és szakkönyvtárak számára nyújtanak hasznos segítséget, de vannak olyanok is, amelyek segítségével közkönyvtárak bővíthetik szolgáltatásaikat.

A következő **adatbázisok** bemutatására került sor az egynapos képzés során:

ACADEMIC SEARCH PREMIER (ASP): a világ legnagyobb tudományos, teljes szöveget is tartalmazó adatbázisa, elsősorban felsőoktatási-kutatási intézmények részére. Az ASP-adatbázis a legkülönbözőbb tudományterületeket fedi le: humán és társadalomtudományok, oktatás, informatika, fizika, kémia, orvostudomány stb.

Az adatbázisban összesen 8176 folyóirat cikkeinek referátuma és indexe található meg, ezeknek több mint fele teljes szövegű.